

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAN:

Belöldön: Egész évre hitközségeknek és
állalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei,
fél évre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön:
2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Apponyi gróf halála

az egész művelt világon mély részvételt keltett és úgy érezzük, hogy nekünk, zsidó lapnak is emnens feladata, hogy ezt az átlagon messzi kimagasló nagy magyar politikust, kellőképp méltassuk. A zsidó szent tanok tanítása szerint az ősz ember előtt fel kell emelkednünk és úgy jelezni tiszteletadásunkat. És a bölcs tanítások szerint ezt nemcsak a korban idős emberek előtt, hanem tudásban és bölcsességben öregek előtt is meg kell tennünk. Apponyi Albert gróf, korban is tudásban is első volt és mint az egyenes jellemek nyilegyenes jegenyéje állott ott 86 esztendőjével az utóbbi évtizedben annyira sívár magyar közélet porondján.

Nekünk zsidóknak van miért tisztelettel megemlékezni a most elhunyt államfőről. És nem csak a magyarországi zsidóságnak, hanem az utódállamok zsidóságnak is, mert mély és őszinte hálával tartozunk nevének, munkájának és most immáron emlékének is. Akik azt szeretik hangoztatni, hogy mi csak a mai magyar közélet kinvéseiit ostorozzuk, azoknak szolgáljon bizonyítékul eme írásunk, hogy az igazi nagyság előtt mindég fejet hajtunk és megadjuk annak, vagy azoknak a kellő tiszteletet és elismerést, akik azt jogosan ki is érdemlik. Ha van valaki, aki úgy a magyarországi, mint az utódállamokbeli zsidóság háláját és elismerését kiérdemli, úgy az gróf Apponyi Albert. Most nem kutatjuk hosszú és tevékeny életének 1919-ig lezajlott korát. Lehet, hogy volt idő, amikor klerikálisnak tartották. Kétségtelen, hogy ezekben az időkben is, a XIX-ik század liberalizmusának törhetetlen híve volt és így a teljes és nem csak papíron létező zsidó jogegyenlőségnek is igaz híve. Megállapíthatjuk azt is, hogy életének javarésze egybeesik a magyar zsidóság fénykorával és sohasem állott utjában a magyar zsidóság boldogulásának.

Életének fénykora az utolsó tizenkét esztendőre esett, amelyért örök hála kötelezte a zsidóságot. Mert, amikor a magyar közéletet, a sötétből hirtelen előbukkant szájhősök előretörése jellemezte, amikor azt hitte mindenki, hogy a reakció örök kárhozata borul a magyar zsidóság addig napfényes egére, akkor állott ki a porondra az ősz Apponyi Albert, a világszerte ismert kiváló politikus és tekintélyének minden súlyával és bátor hangjának, főlegesen okos lenyűgöző hatásvázavainak elokvenciájával oda állott az elnyomott magyarországi zsidóság mellé. A teljes jogegyenlőséget, a teljes demokráciát, jelölte meg az egyedül helyes útként, amelyen a magyarságnak haladni kell. A legsúlyosabb időkben kárhoztalta a numerus clausust, a mindeneken eluralkodó sötét reakció idején hirdette azt, amit bölcsességével és lehiggadt életpasztaltával hirdetni kellett, mert ezzel tartozott is annak a patinás névnek, melynek világszerte sulyt és általános elismerést szerzett. Ezzel tartozott annak a

történelmi felelőségnek, mely vállain megnyugodott.

Apponyi Albert a régi híres liberális magyar éra utolsó mohikánja volt. A zsidóság haló poraiban is hálás lehet neki, örök időkig azért, amiért a legsúlyosabb időkben bátran sikra szállott érette.

Vajha a világ minden politikusa tanult volna tőle, bölcs előrelátást és mérsékletet. Bár igaz lenne, hogy halála után sem fog bealkonyulni jobban a magyar zsidóság felett és Apponyi politikai elgondolá-

sának, életművének és kétségkivüli zsenialitásának többek között azzal állítana örökidőkre szobrot a magyar-keresztény világ: ha megszüntetné a magyarországi numerus clausust és olyan irányba építené ki a magyar zsidóság jobb jövőjét, mely egy keserves és hosszú intermezzo után, méltó folytatása volna annak az aranykor-nak, mely a háborúval végleglezáruultnak látszik és amelynek ujrjööttéért gróf Apponyi is annyit dolgozott.

L. Z.

Eddig még nem voltak antiszemita kilengések Németországban

Berlin. Hitler uralomrajutása pillanatában az egész zsidó világsajtót a kétség és a bizonytalanság érzete fogta el. Hitler ki-nevezése a kancellári székbe, egyet jelentett az antiszemita pogromok új szakaszával, egyet jelentett a zsidó vagyoniok kisa-játításával, a nagy zsidó tömegek Németországból való kiűzésével. Hitler ugyanis ezt ígérte, ha egyszer hatalomra jut. Az új kancellárnak hatalomra jutása pillanatában azonban rá kellett jönnie arra, hogy az antiszemita demagógia egyáltalán nem alkalmas arra, hogy egy hatalmas birodalmat irányítson. Rá kellett jönnie arra, hogy a zsidó vagyoniokat nem lehet kisajátítani anélkül, hogy ne sodornák a birodalmat is végzetes katasztrófák felé. A jelek legalább is eddig azt mutatják, hogy Hitler kormányzásában nem szerepel első helyen az antiszemitizmus. A hatalomrajutás első lázas napjaiban ugyanis nem érkezett hír arról, hogy zsidóellenes kilengések lettek volna a birodalom bármely részében.

A németországi zsidó sajtó bár nem tekint tulzott optimizmussal Hitler uralma elé, de teljes nyugalommal itéli meg a helyzetet és a zsidó egység megteremtésének föltétlen szükségességéről ír. A külföldi zsidó sajtó is ama véleményét juttatja kifejezésre, hogy Hitlernek nem lesz sem elég ereje, sem elég bátorsága ahhoz, hogy véres antiszemita kilengéseket hívjon újra életre. A legérdekesebb azonban az, hogy Hitler eddig még mélyen hallgat a zsidó kérdést illető programjáról. Valószínű, hogy ez a hallgatás egyuttal állásfoglalást jelent. Állásfoglalást az antiszemita program részbeni likvidálása mellett.

Kétségtelen azonban, hogy Hitler még nem mondta ki az utolsó szót. Hitler, ha eddig feladta is programjának egyes pontjait, ez nem jelenti azt, hogy nem fog-e visszatérni hozzá, ha meginog lába alatt a kormányzás talaja.

Zsidó anyák a vádlottak padján Szörnyü méreteket ölt a lengyelországi zsidó nyomor

Varsó. Azok a táviratok, amelyek nap, mint nap számot adnak a lengyelországi zsidó testvéreink szörnyü helyzetéről, a kétségbeesés olyan perspektíváit nyílják meg szemünk előtt, amilyen talán nem volt még a zsidóság történelmi tragédiájának egyetlen szakaszában sem. Az öngyilkosságok napról-napra nőnek. Zsidó milliók, gyermekek, asszonyok és férfiak hánykódnak a munkanélküliség, éhség és kilátástalanság utvesztőjében. És hogy a tragédia még teljesebb legyen, az antiszemitizmus a zsidó löke és a zsidó tömegek uralmáról beszél.

Jellemző tünete a lengyelországi zsidó tömegek nyomorának, hogy az utóbbi időben a zsidó anyák éhezö gyermekeiket az

uccára teszik, hogy megmentsek őket az életnek. Az uccán talált gyermekeket ugyanis az állami lelencházakba viszik és itt biztosítva van számukra az ellátás. Az elmúlt héten 30 zsidó anya ellen emelt vádat az ügyészség a fenti "bűncselekmény" miatt. És a zsidó anyák inkább vállalják a vádat, inkább eltűrik a megszegyenítést, csak hogy apró magzatjaikat biztos helyen tudják. Pedig kell e nagyobb fájdalom az anyai szívnek, amidőn meg kell válnia gyermekétől?

De ez még nem minden. Csak egy "epizód". Az igazi, nagy nyomor szürkén húzódik meg az ismeretlenben. Csendben. De nem lehet tudni meddig?...

HETI GLOSSZÁK

A német zsidók még mindig nem tanulnak.

Legutóbb irtunk arról, hogy a német zsidóságnak szakítani kell az eddigi politikájával, amely az asszimiláció híján igyekezett belerángatni a világ zsidóságának ezt a különben értékes részét. Hogy ez mennyire így van, arra dokumentum képen álljon itt a következő kis eset. A zsidó frontharcosok folyton azt kiáltják a német-ség fülébe, hogy 96.000 német zsidó vett részt a világháboruban a különböző frontokon és azok közül 12.000 hősi halált halt. Természetesen a válasz erre mindig egy sajtóban, vagy népgyűléseken elhangzó durva röhej. Hogy miért csak 12.000 és nem mind a 96.000? Erőszakkal azt akarják hangoztatni, hogy egy zsidó frontharcos, meg egy német frontharcos, az ime mindegy. Van egy újságjuk is, címe „Der Schild”. Ez az újság boldogan idézett legutóbb egy nemzeti szocialista újságból. Vajjon mit is idézett a lap? „Ne állítsák Sklareket, Barmatot, Kuliskert, a bevándorolt zsidókat a német zsidóság típusaként a világ elé. Mert ezeket az embereket a német zsidók sokkal jobban gyűlölik, mint a többi zsidók.” Tehát leszögezik azt, hogy ők a bevándorolt zsidókat jobban gyűlölik mint Hitlerék. Még mindig ez a rövidlátó asszimilatorikus politika. S nem gondolnak arra, hogy akik „bevándoroltak” azok talán egy rettentő pogrom elől menekültek, s ha ott maradnak, meg is halnak. Az ő kis frontzoldat életük többet ér, mint a százezernyi zsidó megmenekült élet. Mert még mindig azt hiszik, hogy őket, már mint őket benszüllött zsidókat, akkor szeretnék a náci, ha más zsidó nem élne ott közöttük. És boldogan hirdetik azt, hogy mennyire gyűlölik a bevándoroltakat. Pedig végeredményben fél lábú „frontzoldat” vagy galíciai zsidó — mindegy. Asszimiláció — korrupció — denunciació — így halad lefelé a tendencia. Amikor úgy ég a talaj az őssz-német zsidóság alatt, akkor a volt német frontharcosok nem tudnak fontosabbal kinyitkozni, mint azt, hogy a bevándorolt zsidókat jobban gyűlölik mint a németek. Micsoda borzalmas perspektívát jelent ez a német zsidóság jövője szempontjából!

Ostromállapot.

A kormány megszavazta az ostromállapotról szóló törvényt. Gyorsan ment és mi nem is tudunk ellene semmit felhozni. A zsidó parlamenti klub ellene szavazott. De megszavazták és passzé. Most már csak egyet szeretnénk. Ha ez az ostromállapot, — ha elrendelik — mindenki ellen irányuljon, aki az állam rendjét bármilyen formában veszélyezteti. Ne csak a prahova-völgyi munkásömegek felé meredjen a csendőrszurony, ne csak a szegény proletáriátus ellen-legyenek élesre töltve a katonafegyverek, hanem a jobboldali kilengések inscenálói is féljék és remegjék, azt a megrémítő szót, hogy: ostromállapot.

Nincs életbe léptetve, de erélyes lépés ez mégis, a Vajda kormány réséről. Jó volna ha nem kerülne sor az életbe léptetésre. Mert ebből az „erős kézből” sokszor nem a legjobb szokott fakadni. De higyük el, hogy a kormányzat tudja mit akar. És főképpen tudja — mit nem akar. És amit ő nem akar, mi sem akarjuk. Nem akarjuk a rendnek megbontását. Legyen rend és nyugalom, amelyet sem a jobb, sem a baloldal ne kezdjen ki. Hogy a baloldal ellen kellő eréllyel fog fellépni a mindenkori kormányzat, e felől nyugodtan alhatunk. De mi zsidók azt is szeretnénk, ha Cuza, Robu és társai heccelődése, zsidóverése, anarchiztikus fellépése éppen úgy az államhatalom fegyveres erejébe ötköznék, mint a másik.

Bár e téren nincsenek a legjobb tapasztalataink, mégis úgy gondoljuk, hogy nem lesz semmi baj. A tulzó nacionalisták szarva nem fogja az egeket dőlködni azért,

Lei 99.— 190.— 290.—
egy pár Filt-Carmen-Bally cipők
 pár napos feltárlásunkon
REICHARD cipőáruház

mert Hitler lett a németek kancellárja. Nekik talán szabad ilyen experimentumba belémenni. Nagy nép, jól organizált nép és különben is — tegyen amit akar. De itt a Dnyeszter partján jó lesz a tüzzel nem játszani. És bizonyára tudja azt is a Vajda kormány, hogy ha ég már egy ház, mindegy hogy ki gyújtotta fel. A tűz mindent pusztít. Még akkor is, ha egy kis gyermekcsinnyből is indult volna ki. Ostromállapot legyen, ha a kormány jónak látja. De egyformán vonatkozzék mindenkire.

Miss Hungária

tiszteletére kigyulnak a pesti örömtüzek. Ujból zsidó lánynak jutott a nagy megtisztetés. Sokkal jelentéktelenebbnek tartjuk az egész ügyet, amely a Színházi Élet című lapkiadó érdekelttségnek kisdud üzleti játéka, semhogy bármikor is komoly szóra méltatnók ezt a választást. Az utóbbi években valóban minden jólés nélkül valók voltak ezek a választások és a körülöttük lezajló események. Annál kínosabban érint bennünket a magyar antiszemita sajtó zsidóvá, amely az egész ügyet a zsidóság nyakára akarja varni arra való hivatkozással, hogy megint egy zsidó lánynak panamázták ki a kétes értékű címet. Mi tisztelettel visszaszármaztatjuk a reánk háramló egész dicsőséget és átengedjük azt az antiszemita lapoknak. De ugyanakkor csodálkozásunknak kell kifejezést adni afelett, hogy az egyik pesti zsidó lap ugyancsak ünnepi örömtüzeket gyújt a zsidó Miss Hungária tiszteletére, akiről külön kiküldött tudósítója örömmel állapítja meg, hogy a boldog Miss Hungária papája, az öreg Goldstein bácsi még mindig a s ekrényfiókjában őrzi laptársunk régi évfolyamait. Ha nem csalódunk, Miss Hungária valószínűleg ezekben az évfolyamokban merült el a választást megelőző éjszaka, hogy azokból merítsen áhitatot és jobb „kinézést”. Talán azokból olvasta fejére Goldstein bácsi az áldást, amellyel utabocsájtotta a nagy versenyre, mondván: „És találj kegyet és jóindulatot az Isten és az emberek szemében.” Amilyen jogos az antiszemita támadása, épp oly jogos és indokolt zsidó laptársunk ujjongása. Mind a kettő felesleges.

A linzi püspök pásztorlevele.

A közelmúlt napokban a linzi püspök pásztorlevelet bocsájtott ki, amelyben legfőképpen a zsidó veszélytől óvja hiveit. A linzi püspök minden becsületes katolikus polgár feladatává teszi az erkölcsi, szellemi és gazdasági antiszemizmust. A linzi püspök e szerint abba a hiszemben van, hogy a katolikus hiveit erre még figyelmeztetni kell, hogy a katolikus hitek még nem elég antiszemita és pásztorlevélnek kell, t jönni, hogy figyelmeztesse erre a nyáj jámbor bárányait. Főlösképpen lenne, ha vitába bocsájtkoznánk a pásztorlevél állításaival. Ha azt akarnánk állítani, hogy nem mindenben van igaza a püspök exelenciájának. A pásztorlevél nem sokat fog változtatni az antiszemizmus lényegén, hatásán. Minthogy a pápa újévi pásztorlevele sem fogja megváltoztatni a világ gazdasági helyzetét, sem nem fogja megszüntetni az egyre mélyülő válságot. Ha mégis megemlékeünk róla, ez csak azért történik, hogy regisztráljuk a keresztény egyház magatartását az antiszemizmus szemben.

Hogy rámutassunk arra, hogyan értelmezi a linzi püspök a biblia ama parancsolatát, hogy: szeresd felebarátodat, mint te magadat. Hogy rámutassunk arra a szégyenteljes állapotra, hogy a keresztény egyház, amelynek a mai katasztrófális és testvérgyilkos időben minden erejével azon kellene fáradoznia, hogy a béke magvát hintse el hivei között, miként szítja a gyűlölet parazsát a katolikus polgárok lelkében. Az antiszemizmus, és ami ehhez tartozik: vér, elnyomás, rágalom és minden szenny, amely az emberi lelkiismeretre ráfér — ezzel a linzi katolikus püspök által pásztorlevélbe nyert igazolást. Nem kell hozzá több kommentár.

Halálba menekült egy zsidó fiatalember, hogy egyszer jóllakhasson

Varsó. A lengyelországi zsidóság között a nyomor napról-napra mélyebb sebeket ejt. Varsóban a zsidó családok ezrei állanak minden munka, kenyér és tűzifa nélkül. A zsidó gyermekek nyomora leírhatatlan. Csupaszz testtel szaladgálnak az utcán és nincsen otthonuk, ahol felmelegedhetnének. A Talmud-Tóra iskolákban napirenden van, hogy a tanulók az éhség következtében összeesnek. Minden napra esik 8-10 ilyen eset. A varsói zsidó lapok többek között a következő éhség-tragédiát közlik egy zsidó családról: — Sara Ender asszony a napokban egy fél kenyert hozott haza, ahol négy gyermeke már napok óta éhesen feküdt a padlón. A 18 éves Jankel, amidőn megpillantotta a kenyeret, görcsös éhsége folytán, egy őrzetlen pillanatban megette az egészet. A testvérei szomorú szemekkel néztek rá és meg akarták büntetni falánkságáért, mire a Jankel hajdöntőn és kabát nélkül kiszaladt a lakásból és nem tért többé vissza. Az az általános vélemény családja között, hogy öngyilkos lett. — A zsidó lapok éles támadást intéznek a városi tanács ellen, hogy a hótakarítások során a több ezer zsidó jelentkező közül egyet sem vett fel. Legújabb hírek szerint a varsói zsidó hitközség a közeli napokban ingyenes ebédet oszt ki az éhező zsidó gyermekek között.

Az erdélyi Zsidó Diáksegélyező közgyűlése

Cluj. A napokban zajlott le Clujon az erdélyi zsidó Diáksegélyező egyesület évi közgyűlése. A közgyűlést Dr. Elek Miklós ügyvezető elnök nyitotta meg. Dr. Kertész Jenő elnök betegsége folytán kénytelen volt távolmaradni a közgyűléstől. Leichmann Andor tiltár szervezeti referátumot tart, melynek során kiemelt Dzig Hillel, dr. Farkas Imre, Glancz Miksa, Jámbor Ferenc, Reichenberger Aladár, dr. Vass Zoltán és dr. Weisz Jenő értékes tejesítvényeit. A tiltárki jelentést általános vita követte, maj dr. Elek Miklós ügy. elnök előterjesztésére a közgyűlés 1933 évre a következő vezetőséget választotta meg:

Központi elnök: Dr. Farkas Imre, a központi vezető tagjai: Dzig Hillel, dr. Dénes László, dr. Hamburg József, Leichmann Andor, Peller Lajos, Reichenberger Aladár, dr. Vass Zoltán és dr. Weisz Jenő.

A felügyelő bizottság tagjai: Adler Zsigmond, dr. Cítrom Oszkár, Herskovits Imre, dr. Ligeti Sándor, Salomon Jakab, Schwartz Miksa, Steiner János.

A kolozsvári körzet elnöke: Biró Andor. A kolozsvári helyicsoport elnöke: Grün Sándor. A kolozsvári választmány tagjai: Özv. Neuberger Zsigmondné, Sándor Samu, Steiner János, özv. Wertheimer Samuné, Vigdorovits Izsó.

A választás megjéte után dr. Elek Miklós üdvözl az ujonnan megválasztott dr. Farkas Imre, elnököt, aki meleg szavakkal köszöni meg a belé helyezett bizalmat. Több hozzászólás következett még a zsidó diákság problémájának kérdésében és különösen Weiberger Nándor mutatót rá erőteljesen a zsidó diákság konkrét helyzetére és feladataira.

Kiélesedett a viszály a kassai és munkácsi főrabbi között

A szlovákiai zsidóság egységes állásfoglalása a munkácsi főrabbi terrorjával szemben.

Kassáról jelentik: Az elmúlt héten oly esemény történt, ami a csehszlovákiai és ruszinszlovákiai zsidóságot a legnagyobb izgalomban tartja.

Spira munkácsi főrabbi már régebbi idő óta súlyos viszályt folytat a nagytekintélyű Rabbi Saul Brach, kassai főrabbiával és ez nem csekély mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a szlovenszlovák orth. központi iroda elnökségi és vezetőségi választásában a munkácsi főrabbi maradt alul. A munkácsi főrabbi kétségtelenül súlyosan érintette pártjának országos viszonylatban való bukása és rövidesen meg is találta az alkalmat, hogy egy egyházi házasság-szeretéssel kapcsolatosan, amelyet a kassai főrabbi végzett teljes joggal és jóhiszeműséggel, belekössön és a szlovákiai zsidóság nagyrészt megbotránkoztató hajszát indítson Brach kassai főrabbi ellen.

Autentikus forrásból, teljes tárgyilagossággal közöljük az eseményeket, hogy a zsidó közvélemény megállapíthassa a való tényállást. Egy tekintélyes munkácsi kereskedő, Seidmann Josua, aki a belzi hasszidok csoportjához tartozik, férjhez adta leányát egy fiatal, szigorúan vallásos, orthodox felfogású bentórához, aki egyébként a nyugat-szlovákiai ortodoxia egyik vezető-tagjának fia. Az örömapa, aki még 1925-ben a munkácsi főrabbi hitközségéből — az ismert háboruskodások miatt — kilépett és belépett az ugyancsak Munkácson „neolog” néven szereplő új hitközségbe, nem tekintette magára kötelezőnek, hogy a munkácsi főrabbinak házasság-kötési illetéket (Rchási) fizessen. Ezek dacára néhány nappal a házasság megkötése előtt 1000 cseh-koronát küldött a munkácsi főrabbinak, aki azt keveselte és újabb 1000 koronát kért, amit az örömapa megtagadott.

Az egyházi esküvő Kassán folyt le. Az örömapa Brach kassai főrabbinak írásbeli bizonyítékokat terjesztett elő és igazolta, hogy saját hitközségével szemben kötelezettségének eleget tett és a munkácsi főrabbival szemben semmiféle kötelező járulékokkal nem tartozik. Brach főrabbi ennek dacára, a munkácsi főrabbi esetleges jogigényeinek a legkorektebb módon eleget teendő, egy váltót és egy kötelező nyilatkozatot tételelt letétele magánál, amely váltó

a munkácsi főrabbinak kiadandó azon esetben, ha a „Pszák-Beszdn” megállapítaná, hogy az örömapa kilépése a munkácsi főrabbi hitközségéből nem teljesen befejezett jogcím arra, hogy Spira főrabbitól az egyházi házassági járulék összege elvonassék. Ennek megtörténte után Brach főrabbi megeskette a fiatal mátkapárt.

Az esküvő után néhány napra a munkácsi rabbi-kollégium egy fiatal tagja jelent meg a munkácsi főrabbi szolgájának kíséretében Brach főrabbinál és erősen agresszív tenorban kérdőre vonta a kassai főrabbit, amiért az a munkácsi főrabbi tiltakozását figyelmen kívül hagyta — és követelte az örömapa által letétele váltót, ami természetesen — tekintettel, hogy az rabbinikus döntéstől függővé téve volt letétele helye, — nem lett kiadva. Erre Spira főrabbi részéről heves atak indult meg nem csupán a munkácsi főrabbi hívei között, hanem a munkácsi főrabbi lapjában, a „Jüdische Zeitung”-ban is. Többek között, nem csupán a kassai főrabbi egyházi szertartását támadta, de diszkvalifikálni igyekezett Brach főrabbi által kiadott hechsereket is, amelyet a „föld porával” minősített egyenlőnek...

Ezen körülmények, jelentőségük folytán, nagy izgalmakat okoztak a szlovenszlovák zsidóság táborában, mivel ezek egyidejűleg újabb harcot jelentenek, még súlyosabb harcot, mint az eddigi belzi-munkácsi és mint a szaploncai-munkácsi háboruskodások.

Ezideig a kassai főrabbi, aki a munkácsi kiküldötteket kiharcolta magától, nem nyilatkozott a vele szemben megindult csunya hajszáról, de kétségtelen, hogy a legközelebbi hetekben összeül a pozsonyi orth. központi iroda, hogy állásfoglaljon a munkácsi főrabbi hollatlan eljárásával szemben, amely nem csak a pártatlan embereket, de a saját híveinek egy részét is megbotránkoztatja. Értesülésünk szerint a pozsonyi rabbi-kollégium a legelősebben szándékozik a munkácsi főrabbi terrorjával szemben eljárni.

A munkácsi főrabbi lapjának agresszív magatartása, a kassai orth. hitközséget is állásfoglalásra indította főrabbiájának védelmére és beavatkozásában Brach főrabbival szembeni sértésért megfelelő elégtételt igé-

nyel, a további viszályok elkerülése végett.

A szlovenszlovák központi irodának az orthodox zsidóság felháborodását nem szabad figyelmen kívül hagynia. Egyszer véget kell vetni annak az áldatlan és ime 15 éve tartó viszálynak, valamint harenak, amelyet a munkácsi főrabbi és hívei folytatnak a belzi caddik, tarnopoli, frabizsneri, szentmihályi, szaploncai, a megboldogult ungvári, huszti, károlyi, beregszászi és más rabbi világnagyságokkal szemben. Nem lehet túrni, hogy oly kiváló rabbi-nagyságra, mint a kassai főrabbi, oly vádak hangozhatnak el és, hogy ő azon kvalifikálatlan gyanúsítással legyen rágalmazható, hogy „vegyesházasságok” megkötését istápolja. A szlovenszlovák orth. zsidóságnak önmagáért is elégtételt kell szolgáltatni, nehogy az a jövőben, lelki vezetőink autoritásának megtépázásával, a vallásos zsidóságot beláthatatlan következményekkel sujtja.

Még egy tanulságunk lehet a szlovenszlovák eseményekkel kapcsolatosan, amelyből kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy mi okozza lelki vezetőink autoritásának napról-napra, egyre jobban fokozódó legyengülését. Miért történheti meg az, hogy a hívek előtt állandóan kevesbedik főrabbiaink, rabbiaink, metszőink és nemszólva egyéb rituálé képviselőink tekintélye...

Fájdalom, nagyon sok „lelki vezetőnk” viselkedése — akik eszményei kell legyenek az egyesült zsidó néprétegnek — eredményezi aztán, hogy Tóránk leghivatottabb képviselőinek respektusát ép ilyen és hasonló dolgok folytán porig alázzák.

Mindez pedig a leggyűlöletesebb, a legmegvetendőbb bálványimádásért — a pénzért történik.

V. GROSZMANN

orth. **וְשֵׁר** vendéglője

BUCUREȘTI

Calea Victoriei 18

II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

Fuchs Mancsi

fűzőszalonjában legfinomabb és legfontosabb kivitelben készülnek:

Prinzess fűzők, minden fazonú divatfűzők és orvosi rendeletre gyógyfűzők.

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 11-a.
(Ullmann-palota).

KADDIS

Irla: H. FARBSTEIN.

Reb Solem átlagember volt, kereskedő aki sohasem került ki a gondokból, de valahogy mindig kivágta magát. A gyermekeit a chéderbe s később iskolába járatta mert a tudatlan embert olyannak tartotta, mint a kormány nélküli hajót. Vallásos volt, bár zsidó tudományokban nem nagyon jártos, a templomban szerette az előimádkozót helyettesíteni s mert kellemes hangja volt, szívesen hallgatták őt. Ilyenformán csaknem minden második péntek estén ő imádkozta a maarivot.

Szombatonként rendszerint a fiait is magával vitte a templomba és ügyelt, hogy imádkozzanak. Láta, hogy nem lesznek olyan jámborok, mint ő, de remélte, hogy a jámborságból mégis rájuk ragad valami. Idővel azonban egyik gyerek a másik után maradt el a templomból, míg egy napon Reb Solem végre egyedül találta magát. Szomszédjai sugtak-bugtak, hogy Reb Solem fiait letérték a „jó utról” és többé már nem imádkoznak.

Ez időtől kezdve Reb Solem imájában egyre több sóhaj lett hallani és a szelichot alatt néha mély, őszinte zokogás hangzott abból a sarokból, ahol ő állott.

Évek múltak. Senki sem gondolt már Reb Solem fiaira, tudták, hogy ők is arra az útra tértek, melyre oly sok zsidó fiu tért

már: balra, mindig inkább balra... Reb Solem megöregedett és megöszült. Ha még néha helyettesítette az előimádkozót, hangja megtört volt és csak nagy nehézségek árán tudott visszatámaszkodni padjába.

Szüleinek halálzási évfordulóján bőjtölt Reb Solem, minden imát ő imádkozott elő és különös ünnepélyességgel a kaddist. — S mennyire csodálkozott egy szombati napon a hitközség, mikor Reb Solem ismét kaddist mondott. Minden elképzelhető következtetés elhangzott, de a samesz úgy vélekedett, hogy valószínűleg Reb Solem anyósának Jahrzeitja van s ő felesége kívánságára mondott kaddist fölötté.

Később azonban kiderült, hogy ez a hiedelem is téves volt, mert e naptól kezdve Reb Solem naponta háromszor megjelent a templomban és mindig elmondta a kaddist mély áhitattal. Rossz nyelvek erre tudni vélték, hogy Reb Solem legidősebb fia kikeresztelkedett és ő utána mond az apja kaddist.

Igy telt el tizenegy hónap. S minthogy Reb Solem kaddisa egyre mélyebb, gyászosabb és sóhajosabb lett, senki sem merte megkérdezni, hogy ki után mondja azt az aggastyán.

Ez alatt a tizenegy hónap alatt Reb Solem szemmeláthatólag öregedett s mint valami nagy belegség után, egyre erőtlenebbül egyre görnyedtebben járt.

Elul hó első napja volt; hideg eső esett reggel óta a borús égből. A templomban

első ízben szólalt meg a sófár és hünbá natra szólított. Az ima befejezése után Reb Solem nem ment hazafelé mint rendesen, hanem a rabbi háza felé vette útját. A rabbi mély tudású és végtelen türelmű ember volt.

Mikor Reb Solem belépett hozzá kissé csodálkozva, de igen szívélyesen üdvözölte és helyet kínált meg őt. Azután megkérdezte, hogy minek köszönheti korai látogatását.

Válasz helyett azonban mély sóhaj tört ki Reb Solem kebléből és arcát sűrű könnyek szántották végig. A rabbi igyekezett megnyugtani őt s kérte, ha valami bánata van, közölje vele s ő Isten kegyelmének nevében igyekszik majd vigaszt nyújtani.

Mikor Reb Solem kissé megnyugodott, reszkető, fájdalmas hangon így szólt a rabbihoz:

— Rabbi a sir szélén állok és számot adok magamnak arról, amit egész életemben tettem. Fájdalom szoritja össze a szívemet, mert körös körül pusztaságot látok. Szerettem volna istenfélő gyermekeket nevelni, minden erőmmel azon voltam, hogy jámbor zsidókat neveljek belőlük, de fájdalom, csalódnom kellett. Kínos a gond, hogy mit fogok a legfelsőbb Birónak mondani s hogy vajjon bocsánatot fogok-e nyerni.

Kis szünetet tartott, mintha félt volna tovább vallani arról, ami szívében fekszik.

— Rabbi, — kérdezte végül ha egy ember gyermektelenül hall meg és tudja,

Legujabb!**Legujabb!**

1933 tavaszi „CARMEN“ cipőmodellek megérkeztek.
Női, férfi, gyermek cipők, szenzációs árak, nagy választékban.

Kizárólag egyedárusítás

NIMBERGER ERNŐ

CLUJ, Piața Unirii 28, (Hotel Central)

Telefon 13. Vidéki rendeléseket postán utánvétellel eszközölünk. Telefon 13.

Sokolov szenzációs nyilatkozata a palesztinai vallásosság érdekében

Haifában, a munkások ezreinek gyűlésén az elmúlt héten a következőképpen nyilatkozott Sokolov, a Cionista Exeutive elnöke melyet fontossága miatt szórul-szóra közlünk:

„A világ zsidóság legnagyobb részének az a vágya, hogy Palesztinában a Tóra és tradíció megőriztessék. Azt szeretném, ha Palesztina minden városában és minden kolóniáján templom álljon, mert ez szépséget és dicsőséget szerez az országnak. A külföldről jöttek is örvendeni fognak, ha tudják, és látják, hogy az a Tóra amely Szovjetországban el van tiltva és üldözött, idemenekül a zsidók országába. Ennek az ügynek a fontosságát ne kicsinyeljétek le, mert azt szeretném, ha egy turista jön és innen visszatér, ne csak arról beszéljen, hogy mily szépek a narancsligetek, mily jók az utak és mily tökéletes a technikai organizáció, hanem hirdesse az egész világon, hogy a zsidó vallás is szerelt othont talált Erec Jiszroelben. Nem akarok egy maggid szerepébe tetszelegni és nem akarom az emberek felfogását és meggyőződését megváltoztatni. Én magam toleráns vagyok és igyekszem az emberek szellemét megérteni és abba beleélni magam. Nem avalkozom az egyes emberek szabad meggyőződésének befolyásolásába, de általában, a nyilvános életben, mindenkinek tisztelni és becsülni kell a mások meggyőződését, s főképpen, hogy ilyen ügyekért őseink áldozták ezért életüket. Én voltam azok egyike, aki harcoltam a párisi békekonferenciákon a szombatért és számtalan memorandumot s erkesztettem és igyekeztem felvilágosítani az emberiséget

hogy senkisé fog kaddist mondani utána, van-e joga, ha a véget közeledni érzi saját magáért kaddist mondani?

Az agastyán arcán végigfolytak a könnyek és halkán fol tatta:

— Egy év óta érzem, hogy erőim elhagynak s közeledem ama másik, jobb világ felé s hogy el kell készülnöm a nagy ultra. Tizenegy hónap óta minden nap kaddist mondtam magamért. Imámnak minden szavát könny áztatta, minden mondat a magam és a gyermekeim számára könyörgés volt a bocsánatért. Gondolod rabbi, hogy Isten kegyesen fogadta ezt a kaddis-imát?

Mélyen megrendülve hallgatta a rabbi ezt a fájó és őszinte gyónást. Aztán előre hajolt, homlokán csókolta az agastyánt és alig hallható hangon, lágyan mondta:

— Isten a szívekbe lát és meghallgatta a te imád.

Hálásan szorította meg a Reb Solem a rabbi kezét elbucszott s szinte megijodva hagyta el a házat. Kiment a temetőbe. Ott felkereste szeretettei sírját, hosszasan imádkozott és hírül adta nekik, hogy nemsokára egyesülni fog velük.

Következő napon a templomban hirtelen elterjedt Reb Solem halálának szomorú híre. Őszintén megsirallták őt, de soha senki nem tudta meg, hogy ki volt az, akiért tizenegy hónapon át olyan meghalóan és álszellemtől mondta a kaddist.

arról, hogy a pihenőnap eszméje tőlünk ered és mások vették át tőlünk. Sikerült elérnem, hogy a sabbat-jogot elismerik, az összes nagyhatalmak és maga a pápaság is. Ezért fáj a szívem, ha idejövök és látom, hogy haifai érkezésem után két nappal nyíltan megszegik a sabbat szentségét. Hogyan álljak akkor felemelt fővel mások elé, ha kérdezik, hogy miért küzdök egy esszméért, amelyet a népem fiai lábbal tipornak. Ti tudjátok, hogy mit jelentett a sabbat szentsége, a gálut nyomoruságai közepette. Testvéreim, zsidó munkások! Ne sértsetek és romboljátok le a zsidó nemzet szentségeit és ne tegyetek semmit, mint „apikorszim-lechachesz“, mert ezt nem fogják soha megérteni a galutban. Megvagyok győződve, hogy e szivemből jött szavak, nálatok is megszívlelésre fognak találni. Csak a zsidó becsületet akarom meqóvni Erecben és a lelki összhangot egybekapcsolni a gálut és Palesztina között.

Sokolov soha még ilyen hangon nem szózkodott és szavai őrási fellúnést keltettek. Új korszakot jelent ez, ami befolyásolni fogja az új Palesztina vallási megalapozottságát.

Dollárinkvizíció Szovjetországban

Jeruzsálem. A palesztinai „Davar“ munkásujságban olvassuk az alábbi levelet melyet Bialiknak, a héber költőnek írtak Szovjetországából. A levél magyar fordításban így szól:

„Miért ültök ölbelettel kezekkel s nem törődtök szovjetországi testvéreitekkel, kiknek véreit onlják, mint a vizet? Ilyen inkvizíció még nem volt a világ megalkotása óta. 100 embert be árnak egy lyukba, melyben alig fér el 20 is sem ételt, sem italt nem engednek be, csak egyszer 5 napban. De amit adnak, az alig elég 1 napra. Ártatlan embereket levetkőztetnek és borzasztóan elvernek. Keresztinben ödröt ástak, melybe 30 zsidót bedobtak a gödröt letakaríták deszkákkal s 3 napig nem kaptak se ételt, se italt. Máshol bezárták a zsidókat egy gőzfűlkébe s addig i zasztolták őket, míg valamennyien elájultak. Rengeleg zsidót pusztítottak így el. Chobnéban így meghalt Zew Szlucki, Berl Burski s többen haldokolnak. És akik kiszabadulnak végre, azok is inkább halottakhoz hasonlítanak és egyre el is pusztulnak. Mindez azért, mert nem adnak a szovjetnek dollárokat s más aranyértékű dolgokat. A spanyol inkvizíció borzalmait eltörpülnek az itteni borzalmakkal szemben. Mert ott egyszerűen máglyára vetették a zsidókat, itt azonban ezer pokoli kinokban részesítik őket, amíg nem kérnek s kapnak dollárokat. Stalin Harása a szó szoros értelmében ki akarja pusztítani s megsemmisíteni a zsidókat. És ez az inkvizíció ugyszólván csak zsidók ellen folyik. Segítsetek, mentsetek meg bennünket a szovjet pokolból, mert valamennyien elpusztulunk!“

Kommentár felesleges!

1933-ban kihirdetik a zsidó köztársaságot az orosz Birobidzsánban

Moszkva, február 8. A zsidó építőmunka Oroszországban ma főleg Birobidzsánra koncentrálódik. Ugy a kormány, mint a zsidó vezetőkörök rájöttek arra, hogy az oroszországi zsidó tömegek helyzetén csak egy területi koncentráció segíthet és azok a szét-szórt, izolált telepek, amelyekre Krimben és Ukrajnában kolonizáltak eddig a zsidókat, a nagy zsidó tömegek számára nem nyújtanak megoldást, sőt önmaguk helyzetével sem bírnak megbirkózni a letelepített kolonisták. A körülvevő nagy orosz és ukrán tengerben elmerülésre és feloldásra vannak ítélve ezek a telepek és nemcsak népi autonómiájukat, de a gazdasági bázisukat sem tudják fenntartani. Ez készítette a szovjet kormányt és a kolonizációs közegeket arra, hogy Birobidzsánba összpontosítsák a zsidó települést.

Az illetékes tényeők minden áron keresztül akarják vinni kolonizációs tervüket, hogy a népbiztosság központi végrehajtóbizottságának határozata értelmében 1933 végére megérleljék Birobidzsánban az „autonom zsidó köztársaság“ kikiáltását. A legujabb terv szerint 1933-ban 25 ezer zsidót akarnak Birobidzsánba hozni. Ezeknek nagy részét a következő foglalkozási ágakban akarják elhelyezni: 2100 telepest mezőgazdasági kollektívba, 1200 embert városi kollektívba, 1880-at ipari kollektívba, 5900-at állami ipari üzembe, 1900-at szállító üzemekbe, 2300-at állami mezőgazdasági vállalatokba, 2900-at közszégi gazdaságokba és 2000-et kisipari szövetkezetekbe.

Nem ez az első terv Birobidzsán feléldítésére. 1932-re is grandiózus tervet irányoztak elő: 12 ezer zsidó család letelepítését. Ma összesen, az eddigi telepésekkel együtt alig 12 ezer zsidó lélek él Birobidzsánban, míg az új bevándorlóknak nagy része már vissza tért a régi lakhelyére. Az eddigi tapasztalatok és gyakorlati eredmények alapján igen kétséges hogy ez az újabb terv meg fogja hozni a várt reményeket. Kolonizációhoz, országépítéshez egyéb is kell, mint „Kolonizációs rezsim“: tömegmozgalom és nemzeti tartalom, fiatal kolonizációs erők — és nem a deklasszált zsidók hajótöröttjei, — akik képesek megbirkózni a pionir-munka nehézségeivel. Mindez hiányzik Birobidzsánból.

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut
valamint a világhírű „Express“
poloskairtót és „Express“
Magasfényt, mely butorát
ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S.ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szerezhethi be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378 Telefon 378

Ha a „NÉPŪNK“-et olvasod,
jusszon eszedbe az előfizetési díj is!

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Seválh 14. február 10

Szombat: Seválh 15. február 11. שבת שירה

חמשה עשר (Chamischa-Assar)

Heti szidra: בשלה

Heti háftóra: דבורה אשה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.30

gyertyagyújtás 5.35

Istentisztelet kezdete 5.45

Szombat befejezése 6.35

— **FELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET,** különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési díjait számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

Bialik a legnagyobb héber költő 60-ik születésnapjára

Iria: **LIEBERMANN JENŐ** (Beregszász).

Téveth 10 ikén volt a zsidóság legnagyobb héber költőjének 60 éves születésnapja. Ezen alkalomból az egész zsidó világ ünnepli a nagy világhírű költőt a tiszteltreméltó zsidót, az új héber nyelv mesterét. Költeményes gyűjteményét a legfontosabb világnyelvekre lefordították (Orosz, német, francia, olasz, angol, lengyel, magyar). Mindazon mozgalmaknak kifejezőt adott, melyek a zsidóságból mint nemzetből az utolsó negyedévszázad alatt kiindultak. Mindenekelőtt lírikus és költeményei erősen szembeszöknek és megmagyarázhatatlan frissességgel hatnak. Műveinek főmotívuma: fajszeretlet, határtalan lángoló szeretet a Talmud és bibliai zsidóság iránt; egy fájdalmas bánkódás a zsidó élet eltűnt értékei után. Ezért nevezi a „Béth Hamidrast” a „hatalmas szelleme védőjét”, mintegy „előforrást” melyből mártírjaik életüket merítették azon napokra, mikor örömmel a halálba mentek. „Eme konzervatívizmuskok küzdelme „Der Askét” című költeményében jut kifejezésre. A zsidó nép kimerthe ellen életerejét Bialik „Die Tóten der Wüste” című szimbolikus költeményben titánokhoz hasonlítja, melyek a sivatag homokja alatt alusznak s mégis a „tetszalottak” félelmet keletkeznek.

Néha a titánok leázzák magukról a sivatag homokját, nem akarják tovább az örökös Galuth élet terhét hordani. Nagy messiási „mozgalmak” kelnek életre, a titánok felébrednek, s minden embert szenvedély megszünt, szabad

Mégis mindjárt ismét befedi a felkeő titánokat a sivatag homokja. Bialik fajszerete a Galuth zsidóság iránt, nem a fél zsidónak szól, ki gyáva s idegen népekkel szemben szolgamódra viselkedik. Az ilyen típusa zsidó testvérelvel szemben Bialik hűntető prófétaává válik. Az első clonista kongresszus előtt írta: „Si: stillzten vom Weg sind trostlos und blind Sie veloren d. Ziel in den Zchlabyrinth” megrázó Bialik elbeszélése az orosz pogromról (Kisenev) és panaszkodik, hogy a makkabeusok ivadéka, alig tudtak méltók lenni nemes ősekhez. Bialik örökbe sül költészetének legszebb és legklasszikusabb műve: „Megilath Haesch” ebből a csodás műben mestert írásművészetét vázolja, hogyan bolyong Izrael népe a Galuth dzsungelében, hol mindenütt a gyűlölet fegyverét szegik ellene, mégis a jövődél szabaaság érzését várják. Bialik számunkra egy új élet prófétaja.

Bialik életrajza: Chaim Nachan Bialik, Rudy nevű faluban Wolyinián született. Első gyermekkorát otthon töltötte el. Később szülei Shtamerba

Tiszta gyöngéd arcból fiatalos úde kinézés

NIVEA CREME

LEI 16.-.-72.-.

költöztek, hol Bialik 7 éves korában elveszítette apját, Nagypapa házában sejteltette el a kezdő ismereteket a héber irodalomból. 16 éves korában a wolsolini Jeschiva tanulója lett. Itt csakhamar Achad Haam befolyása alá kerül. Az akkori héber költők közül Jehuda Lób Gordon költeményei voltak nagy hatással a fiatal Bialikra. 1891 nyarán Odeszába került Bialik, ahol Rawnick „Pardes” című lapjában jelent meg első költeménye „El ha — Zipor.” Bialik többi költeményei csakhamar feltűntek és költészetével a héberpoézis új korszakát nyitja meg. Bialik 1893-ban megnősült és 4 évig Koroscsheben lakott, ahol erdőtermeléssel foglalkozott. 1897-ben Sosnovice (Lengyelország) község meghívja tanítónak, 1900 év nyarán ismét Odeszába költözik, hol a „reform Chéderbe” tanítószkodott. Itt sok költeményeket írt, többek között „Zafirin,” „Zohár,” „Shire,” „ha Choref” melyek Bialik élet és természet szeretetét tükrözik vissza. 1904-ben szerkesztője lett a „Haschliloch” című szépirodalmi folyóiratnak, akkor írta meg nagy poémját a „Megilath ha Eschi” és a „Dabar” vizios költeményét. 1915-ben egy nagy költemény ciklust írt, ugyanezen időben került süljő alá a híres „Schire ha Am.” (Népdalok), továbbá gyermekkölteményei, melyek már manapság mind az iskolák olvasó könyveiben nyertek felvételt. 1921-ben végleg elköltözik Oroszországból és 2 évi berlini tartózkodás után Palesztinában telepedik meg. Itt megalapítja a „Dvir” kiadó céget. Bialik legújabb „Don Quichotte” és „Wilhelm Tell” fordította héberre.

— **Terjesszék és szeressék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk”-nek. A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.**

— **Szétszórták a cuzisták és vasgárdisták a beszarábiai zsidó és keresztény diákok együttes értekezletét.** Bukarest, — A Sáráiei ucca két szám alatt a Cetatea Alba megyei diákok otthonában a beszarábiai keresztény és zsidó diákok megbeszélésre ültek össze, hogy egységes diákszövetséget hozzanak létre. A tárgyalások már a befejezés felé közeledtek, amikor megjelentek az otthonban a cuzista és a vasgárdista diákok, hogy az általuk kommunistáknak minősített kollégáik értekezletét megzavarják. A diákok közötti verekedés kezdődött, amelynek során súlyosan megsebesültek Mocivot, Hersan, Weimann és Radeanu diákok. A rendőrség megjelent a helyszínen és a kvesturára szállította Mocionski diákvezért, a cuzista diákok szervezetének elnökét és Tascu egyetemi hallgatót. A diákok körében állandó az izgalom. A főváros uccáin csendőrjáratok cirkálnak és az összes közhivatalok elé csendőrkülönítményt rendeltek ki.

— **A temesvári zsidó iparosok egyesülete** az elmúlt vasárnap délelőtt tartotta meg a belvárosi izr hitközség dísztermében általános érdeklődés mellett évi közgyűlését. A közgyűlést Márton Zsigmond főmérnök, az egyesület elnöke nyitotta meg, meleg szavakban üdvözölte a különböző zsidó intézmények megjelent képviselőit, majd visszaillesztést vetett az egyesület eddigi eredményes működésére. Wächter Ede pénztárnok az elmúlt évi számadásokat, valamint az új költségvetést terjesztte a közgyűlés elé. Perlmutter Ernő tartja meg ezután ellenőri referátumát, majd Morgenstern Ignác titkári jelentésével keresztszövetet adja a bányászi zsidó iparosársadalom mai gazdasági helyzetének felszólaltak még: dr Drechsler Miksa főrabbi, dr Weisz Arnold, dr Wiener Mór, Bárdi Emil, Gerő Adolf és Siern Henrik, akik elismerő szavakban méltatták az egyesület eddigi tevékenységét. Ezután Reisszmann Mór korábbi minőségében levezeti az új tisztikari választásokat. A közgyűlés általános lelkesedés közepette újból Márton Zsigmondot választotta meg elnöknek, majd egy husztagu választmány megválasztására került a sor, amelynek sorából fogják aztán kijelölni a többi tisztségeket.

Legfinomabb hygienikus szagtalan

„Rex” Borotvapor

legolcsóbban kapható

Személyes érintkezés felvétele olvasóinkkal

Lapunk szerkesztősége elhatározta, hogy az erdélyi olvasó közönségünkkel éveken át teremtett és ápolott kontaktust olyképpen fogja kimélyíteni, hogy személyesen is felveszi az érintkezést a közönséggel. E célból lapunk főszerkesztője meg is kezdte utazásait. Minden nagyobb zsidó centrumban el fog látogatni és ahová meghívást kap előadások megtartására is készséggel rendelkezésére áll mindazoknak, akik tisztában vannak a független, harcoss zsidó organum szükségességéről. Legutóbb Clujon volt ahol rövidesen az ottani zsidó szervezetek megkeresésére előadásokat fog tartani Majd egyelőre megkeresi Marosvásárhely, Alba-Julia, Sibiu, Arad, Brassó és a többi nagy zsidólakta centrumokat.

— **Az érmihályfalvai izr. nőegylet** vasárnap tartotta meg rendezévi tisztújító közgyűlését a hitközség tanácstermében, amelyen a Nőegylet tagjai teljes számban megjelentek. A gyűlést Fisch Gézáne elnöknő nyitotta meg egy szép beszéd keretében, amelyben ismerlette az egyesület múlt évi működését. Az elnöki beszámolóból meg tudjuk, hogy a nagy gazdasági krízis dacára, amely sajnos, éppen a zsidó társadalmat sújtja a legérzékenyebben — milyen áldásos munkát és tevékenységet fejtett ki a Nőegylet Tűzfára, gyorssegélyre, szegény családok élelem és tüzfával való ellátása, orvosi kezeltetés és gyógyszer teszi ki a Nőegylet múlt évi mérlegét. A közgyűlés Fisch Gézáne meleg ünneplésben részesítette és jegyzőkönyvben köszönte meg fáradhatatlan és buzgó agilitását, amelyet az egyesület érdekében kifejtett. A különböző jelentések és hozzászólások után a közgyűlés a régi vezetőségnek megadja a felmentvényt és újból Fisch Gézáne, aki már 11 éve vezeti a nőegyletet, választja meg elnöknek. A vezetőség többi tagjai szintén az eddigiek maradtak, akik szintén dicséretreméltó munkát fejtenek ki és elvéthetetlen érdemeket szereztek maguknak a nőegylet felvirágoztatásában. A elnök: Goldstein Miksáné, pénztárnok: Friedmann Mártonné, ellenőr: Deutsch Józsefné, jegyző: Paller Sándorné. Ezenkívül még egy 15 tagu választmány is lett választva, amelybe új tagként Pollák Samuné került be. A közgyűlés után jól sikerült teaestély következett, amelynek házaszszonyai Weisz Adolfné és Kluger Osziáné voltak. (Rosenblüth Sándor)

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis

FRIEDMANN H.

ékszerész nél Széchenyi-tér 1

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Hogy a mai súlyos viszonyok között is mindenki hozzájuthasson igen fontos élelmi cikkeinkhez és hogy a vidékről beáramló silány minőségű és nem megbízható árukat kiszorítsuk, valamint, hogy a tréfil és orthi kóser áruk közötti árdifferenciát csökkentésük, elhatároztuk, hogy úgy a főlerakatban:

Fülöp bodega, Kossuth ucca 7,

mint az összes orth. כשר bodegánkban gyártmányainkat a következő felrúno olcsó árakban árusítjuk a mai naptól kezdve:

Naponta friss kolbász	kg. 32.— lei
Nyári szalámi	kg. 64.— lei
Liba- és sonkaszalámi	kg. 76.— lei
Téli szalámi	kg. 94.— lei
Főtt sonka és nyelv	kg 110.— lei
Naponta friss virstli	páronként 2.50 lei

Egyesült orth. כשר szalámi és husnemügyár Oradea

M. Weissberger

Oradea, Str. Cogălniceanu 4.

Viszonteladónak óriási árkedvezmény!

Vágatási tilalom — dísznókra. Mecklenburg. A nemzetiszocialista városatyák a szarvas- és aprómarhák melletti védelemben most már annyira mentek, hogy végre most saját fejükre is szarvakat raktak. Törvényjavaslatot nyújtottak a város parlamentje elé, amelyben nemcsak a marhák, kecskék és juhok mellett törtek lándzsát, de a vágatási védelmet kiterjesztették a dísznók mellé is. A nemes törvényjavaslatot a városatyák tanácsának döntő többsége már törvényerőre is emelte.

— Ch. N. Bialik eltűnt Tel-Avivből. *Tel Aviv.* Az elmúlt héten nagy ünnepi díszelőadást rendeztek a tel-avivi héber operában, a 60 éves Bialik tiszteletére, melyen megjelent Tel-Aviv zsidó társadalma és a hatóságok valamint a külföldi konzulok is. Minden hely el volt adva s publikum és énekesek türelmetlenül vártak a jubiláns költőre, hogy megfelelő ovációban részesítsék, azonban a költő nem érkezett meg. Csakhamar kiderült, hogy a költő még a délután folyamán elhagyta lakását s azóta senki még a családját sem látta. Azonnal mozgósították a rendőrséget, az autósok, mind felajánlották szolgálataikat s Bialik keresésére indultak. Az egész város talpon volt s „Ajé Bialik?” kérdéssel felkutatták Tel-Aviv minden zegézugát, de hiába a költőnek nyoma veszett. Végül is találtak egy kis cédulát, melyen a költő pár hevenyészett sorban közli, hogy nem szereti az ünnepeltetést s ezért egy kicsit elbujdosott s jó mulatást kíván az ünneplőknek. Ezekután az előadást Bialik nélkül tartották meg s a távollétében ünnepelték a nagy költőt. Vajjon melyik költő vonná ki még magát az ünnepeltetés alól? Bialiknak csak a szerénysége nagyobb a tehetségénél!

— Megszűnt egy zsidó napilap Párisban. Páris. Az elmúlt héten a párisi zsidó napilap, „Der Tog,” melynek a volt sejmképviselő, Noah Prilucki a szerkesztője, bejelentette megjelenését. Az igazgatóság nyilatkozata szerint a tavaszi hónapokban újra megjelenik a lap, de egyelőre súlyos deficitet mutatkoznak, amelyek lehetetlené teszik a további megjelenést. Még néhány hónappal ezelőtt 3 zsidó napilapja volt Párisnak és csak a közelmúltban szűntette be a „Morgenblatt” megjelenését. Ezidőszent mindössze a „Pariser Hajnt” az egyedüli jidis nyelvű napilap Párisban.

— Elhalasztották március 1-ig a rekruták bevonulását. Bukarest. A hadügyminisztérium közli, hogy az 1933-as korosztályu rekruták bevonulását február 15-ről március 1-re halasztotta el. A jelzett időre a bevonulóknak pontosan jelentkezniük kell a „Cercul de Recrutare”-nál.

— A pankotai izr. hitközségnek f. évi jan. hó 29-én megtartott közgyűlésén Herzka Ármin elnöki jelentésében nemes veretű, meleg érzéstől áthatott üdvözlő szavakban emlékezett meg *Sonnenschein Eliás ker. főrabbról*, aki most föltölte be papi hivatásának 20-ik évfordulóját, és a közgyűlés berekesztése után annak részvevői testületileg keresték fel a főrabbit, akit a hitközség nevében *Dr. Werner Miklós* alelnök szívhöz szóló szavakkal üdvözölt, s kérte a hitközség jegyzőjét, hogy olvassa fel az elnöki jelentésnek idevonalkozó üdvözlő sorait. *Sonnenschein Eliás* főrabbi meghatóttan és keresetlen, szívből jövő szavakkal köszönte meg a nem várt ünnepeltetést és az Uristen kegyelmét kérte ahhoz, hogy továbbra is, és még hosszú időn át szolgálhassa Istent és hitközségét.

— Balfouria kolóniának 10 éves jubéliuma. Jeruzsálem. Balfouria kolónia most ünnepelte fennállásának 10 éves évfordulóját. A kolónia a „Köhilot Cion” társaság által lett alapítva, de a társaság 3 év után feloszlott és a kolóniának nehéz küzdelmei voltak az első években, hogy fennmaradhasson. Az első nehézségek után azonban a kolónia termelése egyre erősebben fokozódott. Köszönet a letelepült uttörőknek, hogy erőfeszítéseikkel sikerült nekik a kolónia stabilizálása.

Legizlésesebb ridikülök már 150 leiftől. — Mindenféle bőr-díszműáru nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni

Regele Ferdinand No. 1.

— A lengyel-kormány garantálja a zakopani zsidó Makkabiád bizottságát. Varsó. Mint ismeretes a közeli hetekben Zakoponiban Makkabiádok rendeznek a zsidó sportszövetségek, amelyre már nagyarányú előkészületek is történtek. Az elmúlt héten a Varsóban megjelenő nemzetiszocialista organum, a „Gazeta Warszawska” éles hangú támadást intéz a zsidó Makkabiád ellen és erélyes hangon követeli a kormánytól, hogy vonja vissza az engedélyt és azonnal szüntessen be minden munkálataikat. Amennyiben a kormány nem teljesíti a nemzetiszocialisták kérését, úgy módját ejtik, hogy más eszközökkel szerezzenek érvényt akaratuknak. A belügyminisztérium államtitkára ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a kormány maga is képviseltetni fogja magát a Makkabiádon és személyesen garantálja a Makkabiád teljes védelmét. Sportkörökben sem veszik igen komolyan az antiszemita fenyegetéseit, mert nem tartják valószínűnek, hogy olyan helyre merészkednek, ahol izmos fiatal és tettekre kész zsidó ifjúsággal találják magukat szemben.

— Kormánybiztos a munkácsi hitközség élén? Munkácsról érkezett hírek szerint az országos hivatal rövidesen felfüggeszti a munkácsi hitközség autonómiáját és kormánybiztost küld ki a hitközség élére. Az országos hivatal ezzel véget akar vetni az áldatlan munkácsi állapotoknak, melyek különben sohasem érnének véget. A hitközség autonómiájának felfüggesztését és kormánybiztosi kinevezését a munkácsi zsidóság nagyrésze kívánja mert csak így remélnék rendet a hitközség gazdálkodásában. Mindenesetre csak úgy volna értelme egy kormánybiztos kinevezésének, ha egy abszolút pártok felett álló, semleges, a hitközségi ügyeket ismerő oly embert neveznének ki, akinek személye garancia volna, hogy a hitközség autonómiája még átmenetileg sem szenvedne.

— Salom Asch elleni tiltakozásul kilépett a Zsidó Pen Clubból. Newyork. L. Sapira, az ismert zsidó író kilépett a Zsidó Pen Clubból, Sapira e lépésével tiltakozni kívánt Salom Asch, a neves zsidó író ellen, (aki díszelnöke a Zsidó Pen Clubnak), amiért elfogadta a lengyel kitüntetést. Salom Asch ellen az utóbbi időkben különben is több panasz hangzott el, amiért egyre jobban a szélső baloldal felé orientálódik.

— 20.000 koronás jutalomdíj annak, ki létrehozza a békét Belz és Munkács között. Munkácsi zsidó lapok hasábjain érdekes pályázati hirdetés jelent meg e napokban. Az ortodox hitközség 20.000 korona jutalmat ígér annak az ügyes, okos s bölcs embernek, aki likvidálja a hitközség s a belziek közötti viszályokat s helyre állítja a hitközség egységét. A munkácsi hitközség lépése inkább komikus, mint komoly, mert véleményünk szerint a munkácsi viszonyok olyan kuszáltak és elmérgesedettek, hogy a Nobel békédíjat is megérdemelné az, aki helyreállítja a békét a két párt között.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szővművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvéttel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

FERRUM
VASÜZLET
átköltözött

február elsején a KUGLER & ANDRÉNYI-palotába,

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a

Átköltözés folytán visszamaradt áruinkat olcsón kiárusítjuk.

„FERRUM”

Vaskereskedelmi R. T.

Telefon: 9-73

Gyári lerakatok!

„Engbbert” autógummi gyári lerakata

Szombaton zárva!

— A hitközségi tranzakciók következményei. Munkács. A munkácsi hitközségben a tagok nem tudnak belenyugodni a jelenlegi hitközségi vezetőség könnyelmű gazdálkodásába. Ujabbán a hitközség vezetősége azzal próbálkozott, hogy a gabellát bérbeadta, amidőn azonban ez 10000 üzletnek mutatkozott, kénytelen volt a bérletet megszüntetni, amit természetesen a bérlet nem akart hallgatólagosan tűrni. A vége a nótának az lett, hogy a hitközségnek Din-Tóra határozata alapján 17.000 csehkoronát kellett lelépési-díj címen a bérletnek fizetni. — A hitközségi tranzakciókról nekünk nagyváradiaknak is megvan már a magunk véleménye. Tudjuk ahányszor a hitközség valamely jövedelmi forrását bérbe adta, a végén nagy ráfizetéssel kellett azt visszavennie. Példa rá a nagyváradi orth. hitközség legutóbbi mikvebérlete, ahol nem elég, hogy a hitközség a bérlet összegét nem kapta meg, de még tízezreket kellett fizetni a bérletnek, hogy a hitközség saját mikvelyéhez hozzájuthasson. Nem csoda tehát, hogy amidőn a hitközségeinek keserves küzdelmekkel áldozó tag mindezt látja, nem lehet megelégedve az intézmények részére szolgáló adakozások ily módon való elherdálásával.

— A Keren Kajemeth perselytulajdonosok figyelmébe. Az oradeai Keren Kajemeth bizottság közli a perselytulajdonosokkal, hogy a Keren Kajemeth perselyek őrítésére csak a Keren Kajemeth bizottság hivatalos igazolványával ellátott, önkéntes munkatársak jogosultak. Az igazolvány színe narancs-sárga. Kérjük a perselyűritéseknél az igazolványt kérni. Ugyancsak kéri a K. K. L. bizottság, hogy mindazon perselytulajdonosok, akiknek perselyei hosszabb idő óta nem lettek őrítve, jelentsek be, telefon 3-22, vagy Blum Zsigmond főtitkárnál Str. Rimanócy 4., I. em.

— Antiszemita soffőr. Az elmúlt héten a pozsonyi zsidóságot mód felett felháborító eset történt. A 12-es számú városi autóbussz soffőre teljes gőzzel belerohant Hirschler arabbi temetési menetbe s csak hajszálon mulott, hogy a soffőr antiszemitaizmusának súlyosabb következményei nem lettek. A felháborodott gyászolók némelyike ugyan hajlandó lett volna kézzelfoghatóan is kioktálni a soffőrt a hajítás rendszabályaira, de ezt megakadályozták s helyett feljelentették a garázda soffőrt.

— A kolozsvári orth. Szentegylet földet ad a Palesztinába kivándorló chalucoknak. Cluj. A kolozsvári orth. Chewra Kadischa, egy a Ceire Mizrachí cluji helyi csoportja által hozzáérkezett beadványra elhatározta, hogy a zsidó temetőhöz tartozó 6 holdnyi földterületét a Szentföldre kivándorolni szándékozó chalucok rendelkezésére bocsátja megmunkálás céljából. A kertészeire nagyon alkalmas terület bevétele a chalucok otthon jövedelmét fogja képezni. — A cluji Agudasz Iiszroel ifjúsága hasonló kérelemmel fordult a Chewrához, mire a Chewra vezetősége úgy határozott, hogy a hat holdnyi területből 4-et a nagyobb taglétszámú Ceire Mizrachí szervezetnek, míg 2 holdat a fiatal agudistáknak juttat. A cluji Chewra Kadischa ezen adományával egy cirka 20.000 leies bérjövedelemről mondott le és így uttörő, nemes gesztussal nemcsak elismerésreméltó, de követendő példát állhat mindazon zsidó közösségeinknek, amelyek tulajdonul ily felesleges, a zsidó kéztől parlagon heverő földterülettel rendelkeznek.

Járványos
influenzától
megóvja a
kellemes
illatu és
fertőtlenítő

Szent László

toalett-szappan.

I. HEINRICH

SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

Hirdessen

a „NÉPÜNK”-ben.

Választ várunk Nussbaum urtól!

Nem akarjuk a sablon fojtogató levegőjét erre a kérdésre ráteríteni, mert annyira éget és annyira fáj nekünk, hogy szeretnénk, ha mielőbb választ kapnánk.

Ezt az interpellációt, a „magánember” köppe-nyébe burkolózó Nussbaum Sámuel urhoz intézzük, aki — és ezt máris nyomatékosan kihangsúlyozzuk, — a zsidó közéletben nem magánember, hanem minden tettéért vállalni kell a felelősséget! És mert az erdélyi, sőt a nagyváradi zsidó közvélemény nem láthatja tisztán miről van szó, mielőtt az ügy lényegére térnénk, meg kell világítsuk a dolgot, hogy mindenki számára érthető legyen.

Nussbaum Sámuel urat nem kell bemutatnunk az erdélyi zsidóság széles rétegei előtt. Évekig a nagyváradi hitközség elnöke volt, régi kipróbált cionista, aki ma is társelnöke az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek. Tetteivel, életével mindenkor igazolta, hogy számára Palesztina nem frázis, sok időt, pénzt és energiát áldozott a cél érdekében. Családjából számosan hasznos tagjai évek óta az új Jisuvnek.

Ha fentieket rekapituláltuk, akkor még azt is el kell mondjuk a későbbiek megértése végett, hogy a váradi hitközségben, január óta egy kimondottan antifcionista éra uralkodik. De nem egy, a cionizmust jóakaratu semlegességgel néző garnitúra ez a mai vezetőség, hanem harcös ellenség. Olyan ellenségek, akik több mint egy évtizede zsidó politikájuk tengelyébe állították a cionisták és a cionizmus gyűlöletét. Akik közéletük fénykedését, aszerint igazították be, hogy az Palesztina ellenes legyen, sőt még a magánéletbe is átvitték ezt. Gyűlölik Palesztinát, hallani sem akarnak róla és megcsinálták a legitranzingszebb erdélyi Agudát. Minden erővel harcolni a zsidó ujjaépítés ellen, tóllal és szóval, pénzzel és erővel. Féktelen gyűlölettel viselkednek akár a mizrachista, akár a más cionista frakció iránt.

S mindezek ismerete után, meg kell még említsük, hogy ez a vezetőség február 5-ére közgyűlést hirdetett. Ezen a cionista érzelmi képviselő-testületi tagok, testületileg nem vettek részt. Kivéve Berkovits Bernátot, akivel ezúttal nem foglalkozunk — és Nussbaum Sámuel! De nemcsak, hogy elment, hanem ott fel is szólalt. De nemcsak, hogy felszólalt, hanem a legmesszebbmenő bizalmáról biztosította az új érá. Kijelentése szerint bármikor rendelkezésére hajlandó állani ezeknek az ősi cion-ellenségeknek. Nussbaum Sámuel mondotta ezt, a Zs. N. Sz. országos társelnöke, aki ma is a váradi Palesztina-bizottság elnöke, aki nem is régen arról is nyilatkozott, hogy hajlandó a helyi csoport elnökségét újból vállalni. Mi nem kételkedünk abban, hogy Nussbaum ur még ma sem rossz cionista. De nem értjük meg, hogy milyen politika lehet az, amely összehozhatja őt ezekkel az urakkal? Már évek óta folyik ez a játék, és ebbe a játékba pusztult bele a váradi cionizmus! Ezért vegyél évek óta, meg azért is, mert Nussbaum Sámuel ur évek óta a régi nyílt politikai helyett egy kulisszák mögött dolgozó férfitu lett. Mittelman ur, a Nussbaum ur segítségével már nem hitközségi elnök többé! Sőt már mindazok elkerültek a hitközségtől, akiket ő nem szeret — még ha régi cionista elvarátok is voltak.

De ez még mindég nem jelenti azt, hogy fel kellene állani egy közgyűlésen és egy olyan vezetőség előtt fejet hajtani, amelynek első teendője volt megtagadni a Keren Hajjesod támogatását.

Szeretnénk tudni, mi indította erre Nussbaum Sámuel urat? Nemcsak jogunk nekünk ezt tudni, hanem Nussbaum urnak kötelessége nyíltan megmondani tragikus lépésének indító okait. Hiszünk annyit Nussbaum urnak, hogy üzleti érdek sem vezette e lépés megtételére! Hát akkor mi? Mert ne mondja azt Nussbaum ur egy percig sem, amit ott fenn hangoztatott, hogy „magánember.” Engedje meg nekünk, hogy nyíltan megmondjuk, még ha ártunk is magunknak, ha azt mondjuk, hogy ez nem felel meg a tényeknek. Mert személyének sulya és régi tekintélye nem engedi, hogy a „magánember” palástjába burkolózzék, Nussbaum Sámuel még ma sem magánember, hanem harcös cionista kell legyen, a zsidó közélet minden vonalán.

Melyik az igazi arca Nussbaum urnak? Amelyikkel Kohn Dávid és Ullmann Pista felé földig hajbókol, vagy az, amely szerint hajlandó dolgozni a cionista eszme érdekében? Ne mondja azt sem, hogy ez hitközségi belügy volt. Ne mondja ezt, mert ezen mindenki nevetni fog.

Nagyon szeretnénk hallani tőle igaz őszinte

választ. Mert addig csak egy nagy-nagy csalódással lettünk gazdagabbak. Ez a mai Nussbaum Sámuel nem a régi! Ez a Nussbaum Sámuel nem lehet többé a cionisták vezére. Sem helyi, sem országos viszonylatban. Nyíltan ki a színnel végre! Lássuk, hogy mennyire vakít bennünket a gyűlölet, hogy már a legjobbak tisztánlátását is elveszi?

Nagyon sokakban és nagyon sokszor csalódunk már. Ezen az uton vagyunk most Nussbaum urat illetően is. És bevalljuk, hogy ez fáj nekünk. Sokkal értékesebb ember, semhogy egyszerűen napirendre térhetnének ügye fölött. Ha nem ad megfelelő felvilágosítást, akkor nem tudjuk mire véljük ezt az érthetetlen politikát. És ha egy politikát nem értünk, akkor nem is kérünk belőle! Reméljük, hogy választ kapunk, mert vagy jobbra, vagy balra, de okvetlenül elvárjuk, mert mindenestre tisztán kell lássunk a dologban! Egy régi cionista.

— Eljegyzés. Klein Irénkét (Marghita) eljegyezte Rothschild Miksa (Oradea). Minden külön értesítés helyett.

— Kereskedelmi kapcsolat Palesztina és Szovjet között. Jeruzsálem. Az 1931-es évben Szovjetországból 140 000 font értékben exportáltak készáru Palesztinába, míg 1930-ban mindössze 75.000 font értékű volt az exportált áruk mennyisége. Ezzel szemben a palesztinai export Szovjetországba alig számbavehető. Zsidó narancstermelők most tárgyalásokat folytatnak a konstaninápolyi szovjet kereskedelmi attaséval, aki a közelkeleten tehatalmu megbizottja az Uniónak, hogy a szovjet megfelelő mennyiségű narancsot kössön le importra, hogy ezzel is hozzájáruljon a két ország között a kereskedelmi kapcsolat kimélyítéséhez.

— Egy püspök, aki héberül beszél. Szabadka. Az újvidéki püspök Ciric Irinej, a napokban felkereste szabadkai híveit. A püspök, mint ismeretes a jelenkor egyik legnagyobb bibliai tudósa és perfektül beszél a héber nyelvet is. Fogadtatásán megjelent a zsidó hitközség delegációja is, melynek során Deutsch főrabbi héber nyelven üdvözlölte a nagytekintélyű püspököt, aki a jelenlévők legnagyobb meglepetésére ugyancsak héber nyelven köszönte meg a főrabbi szívélyes szavait. Az ősz püspök meleg hangon nyilatkozott a népek és nemzetek békés együttműködéséről és beszédét a következő héber szakkal fejezte be: — aw echod burumü, keel echod l,különü.”

— Munkácson kék-fehér lobogót tüztek ki a városházára a cionista ifjuság nagygyűlésén. Munkács. Az elmúlt héten tartotta meg a szlovenszkói cionista ifjuság Munkácson nagygyűlését. A gyűlés, amelyen többszáz főnyi ifju vett részt, a városháza disztermében folyt le. A városháza tornyán kék-fehér zászló lengett s a városnak ünnepi jellege kölcsönözve, hirdette s dicsérte egy gerinces zsidó ifjuság teremtő munkásságát s népi egyenjogusságát. A gyűlés befejeztével az ifjuság csapatokba fejlődve zeneszóval vonult végig a város utcáin. S mindenki velük ünnepelt. Rendzavarás nem történt. A cseh köztársaság alapja mindezek dacára sem rendült meg. Sőt.

— Ünnepélyes keretek között zajlott le az oradeai Mizrachi Bialik ünnepélye. Folyó hó 4-én szombaton este tartotta a nagyváradi Ceire Mizrachi Bialik 60 éves születési évfordulója alkalmával emlékünneplését, amely a legteljesebb siker jegyében zajlott le. Ráth Efraim magas szintű ünnepi beszédében méltatta Bialik irodalmi munkásságát és jelentőségét. Zimmermann Ábrahám Bialik egyik megzenésített énekszámát adta elő, míg Dub Ráchel szavalatával aratott komoly tetszést. Hartsstein László hegedűszozója után Fögel Béla héber beszédben ismertette Bialik irodalmi műveit. Végh Jente Bialik-szavalata után a nagyszerű művészi est a Hatikva hangjai mellett ért véget.

— Orvosi rendelőnek alkalmas és jelenleg is annak használt külön bejárattal és előszobával ellátott 2 parkettes, komfortos és balkonnal rendelkező uccai szoba, a város központjában f. év május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban (Színház-u. 4. l. em.).

— Palesztina a chicagói világkiállításon. Palesztina kereskedelmi kamarái nagy előkészületeket tesznek a palesztinai ipar, kereskedelem és mezőgazdaságnak az 1933-ban Chicagóban megrendezendő világkiállításon való részvétele érdekében. Az ország összes számottevő zsidó cégei fogják termékeiket kiállítani és a kilátások szerint többszáz palesztinai fogja a kiállítást meglátogatni.

— Mégis meg lesz a palesztinai parlament. Jeruzsálem. (ITA). A Katróban megjelenő „Mokallam” arab ujság palesztinai tudósítójának jelentése alapján közli, hogy a londoni gyarmatügyi hivatal állítólag végleg elhatározta volna, hogy Palesztinában törvényhozó testületet létesít, amely 16 mozlimból, 8 zsidóból és 6 keresztényből, összesen tehát 30 képviselőből állana. A palesztinai arabok mindinkább belátják, — írja a nevezett lap — hogy a non kooperáció politikája csak kárukra volt és hogy az ő érdekeiket szolgálja elsősorban, ha résztvesznek az ország kormányzásában. A Mokallam értesítése szerint bizonyos arab körök már meg is kezdték Palesztinában a választásokra való előkészületeket. Az arab ujság híre természetesen megerősítésre szorul.

— A dési Nőegylet műsoros estje. Febr. 4-én, szombat este kitünően sikerült műsoros táncestélyt rendezett a dési Zsidó Nőegylet a népkönyhájára. A műsort a kis Singer Sárika nagyszerű monológja nyitotta meg. Utána Hirsch Sári és Schlésinger Ernő által előadott egyfelvonásos következett. Majd Klein Armand román, magyar és német kuplékat énekelt Weisz Ilus zongorakísérettel. A műsort tánc követte, amely a hajnali órákban kitünő hangulatban ért véget.

— Tervgazdálkodás a kereskedelemben nem ismeretlen fogalom, sőt azt látjuk, hogy ez a vezető cégeinknél már régi multra tekint vissza. Így például a minden évi leltárarúsítás rendszer a Reichard-cipőáruházában is erre mutat. E leltárarúsításokon az elmúlt év összes maradékai rendkívül leszállított árákon kerülnek eladásra, egy-egy pár cipőt már 99, 190, vagy 290 lejért lehet beszerezni. Felhívjuk olvasóink figyelmét a cég mai hirdetésére.

— Palesztinai narancs Romániában. Bukarestből jelentik: A palesztinai narancs behozatala elé, amely eddig ugyszólván a teljes szükségletet fedezte, a vám és valuta-korlátozások következtében, sulyos akadályok gördültek. A narancs vámilletéke, amely eddig mindössze 2 százalékot tett ki, most 11 százalékra emelkedett, viszont a narancs ára az 1920-as árakhoz mérten 40 százalékkal csökkent. A valutakorlátozások ugyancsak kedvezőtlen irányban befolyásolják a narancsbehozatalt. A palesztinai narancstermelők intervencióra határozták el magukat a román kereskedelmi és pénzügyminiszternél, amely remélhető kedvező eredménnyel fog járni és sikerül ujegészséges alapokra fektetni a palesztinai narancsbehozatalt.

— Héber gimnázium Angliában. Laikus emberek azt hiszik, hogy a héber iskola kizárólagos palesztinai és lengyel speciálitás. Pedig tévednek. Palesztina, Lengyelország, Litvánia, Lettország és Kárpátország kivül Amerikában már évtizedekkel ezelőtt voltak héber iskolák, nép és középiskolák, ma pedig hatalmas héber iskolahálózat van az amerikai zsidóságnak. De Angliában is vannak héber iskolák, sőt a Londonhoz közeli Hobbrytonban, egy tengerparti városban, héber gimnázium is van. A héber gimnáziumból kikerülő abszolvensok az összes európai egyetemekre feliratkozhatnak. A tantárgyak között, a zsidó történelem, Tnach sib, számos órával szerepel. A gimnáziumnak internátusa is van külföldi diákok számára.

RÖVID HIREK

LONDON. A Jewish Chronicle azzal vádolja az izraeli kormányt, hogy a zsidó diákok ellen irányuló intézkedéseket fogantatott, amivel megsértette a nemzetközileg vállalt kötelezettségeit. — A gyarmatiügyi minisztérium elhaláozta, hogy Palesztinában egy törvényhozó testületet alkot, amelynek 16 mozlám, 8 zsidó és 6 keresztény tagja lesz.

JERUZSÁLEM. A palesztinai kormány 36.000 font sterling köcsönt adott azoknak a földműveseknek, akiket jelentős károk értek a nagy szárazság miatt. A zsidó kolóniákon és a Szent Fálnál környező imákat tartanak esőért. Palesztina különböző vidékein új kutakat fúrnak amerikai fúrógépekkel, hogy további területeket öntözhesse talajvízzel. — Az utóbbi hónapban a hivatalos kormánylap 22 új cégbejegyzésről számol be, amelyek közül 15 zsidó. A 22 új cég közül 9 zsidó szövetkezet, 5 részvénytársaság, 6 gyár, 6 kereskedés és 2 szállító cég van. — Az elmúlt hónapban alakult új gyárak között van egy narancsláda készítő gyár, amelynek évi termelése meghaladja a 800.000 darabot. Továbbá egy cementgyár, egy olajgyár, a selyemgyártás az utóbbi időben szintén fellendült. — Az elmúlt hetekben 2 bulgár zsidó egy 300 tonnás hajót vásárolt, amely kereskedelmi forgalmat fog lebonyolítani Egyiptom, Palesztina, Syria és Zyperus között. — A Jewish Agency jelentése szerint az 1932-es évben 8819 zsidó telepedett le az országban. Ezek között 3339 személy mint turista jött Palesztinába, de később engedélyt kaplak az állandó letelepedésre, 889 ugynevezett zsidó kapitalista is letelepedett a fenti idő alatt, akik közül legjobban Amerikából származnak. — A palesztinai kormány most tette közzé az elmúlt év lezárt költségvetésének eredményeit, amely szerint 494.019 fontot költöttek közmunkák céljaira.

KALKUTTA. Schlesinger Berthold Kis, az indiai Ud törvényszéki bíróját, a balachavari legfelsőbb törvényszék bírójává nevezték ki.

OTTAWA. A kanadai kormány erélyes rendszabályokat helyezett kiállításba az antiszemita kilengésekkel szemben.

BERLIN. Az elmúlt héten újabb temetőgyalázást követtek el a nemzetiszocialisták. A tetteseknek természetesen nyoma veszett. — A közelmúlt napokban nyílt meg a berlini zsidó hitközség által alapított zsidó ifjúsági otthon, amely 12 különösen berendezett helyiségből áll. Az otthon zene és olvasó, valamint fürdőszobákkal is rendelkezik.

KRAKÓ. A lengyel rabbitanács elhatározta, hogy Tewes 28 napjára általános börtönt rendel el a világgazdasági helyzet javulása érdekében.

TIBÉRIÁS. Néhány héttel ezelőtt adták át a közhasználatnak a tibériási meleg gyógyfürdőt, amely nagy jövőnek néz elébe.

TEL-AVIV. Egy társaság alakult, amely a város gondozását és fejlesztését tűzte ki célul. — A közeli napokban a nowogrodeci jesivából újabb csoport érkezik Tel-Avivba. — Zsidó és arab kereskedők Tel-Avivból és Jaffából egy nagyobb konzorciumot hoztak létre, hogy Tel-Avivban egy nagy fátelépítést létesítsenek. — A városi tanács elhatározta, hogy 50.000 font értékben Bialik-díjat alapít, melynek kamatait a legjobb hébernyelvű munka szerzőjének fogják évente kiosztani.

UGANDA. Salamon Ábrahám, Uganda eddigi főügyésze érdemei folytán most a semmitörvényi bírói tisztséget nyerte el.

KONSTANTINÁPOLY. Báró Edmil Welcbar, Ausztria volt egyiptomi követe, ki vallásos zsidó családból származik, újabb Ausztria török ügyvivője lett.

DANZIG. A szabadállam területén élő mintegy 400 iparos család súlyos helyzet elé került, mint hogy a kormány olyan intézkedést bocsájtott ki, mely szerint csak azok folytathatnak ipart, akik már 1926-ban is működési joggal rendelkeztek. A kormányintézkedés különösen a zsidó iparosokat érinti súlyosan, akik Lengyelországból jöttek Danzig szabadállam területére.

SZÓFIA. Widdinben a zsidó iskolás gyermekeket meglámádták a keresztény gimnazisták és súlyosan bántalmazták őket.

VILNA. Rav Rubinstein beperelte a Vilnában megjelenő „Express Willenski” antiszemita lapot, mire a bíróság a szerkesztőt 6 hónapi börtönrre ítélte.

LUBLIN. Egy Stefan Ratsanski nevű keresztény ügyvéd áttért a zsidó hitre. 40 éves kora dacára alávetette magát a cirkumciónak és eltekintve, hogy a város egyik legkiválóbb ügyvédjének tartják, zsidó tudományokban való jártassága is közsímet.

BARCELÓNA. A barcelonai hitközség figyelemzteti a szaloniki zsidóságot, hogy ne vándoroljanak ki Spanyolországba, mert ott nagy inség uralkodik.

TRIPOLISZ. Az olasz kormány a tripoliszi zsidó gyermekek számára egy nagy zsidó iskolát épített, amelynek befogadóképessége 1200 gyermek.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Anya sziv. Wynne Gibson. Izgalmas szép hangostilm. Jön Mata Hari, Ramon Novero.

Teatrul HEYMAN szinkör

Bécsi kislány, Gretl Thelmer, Verebes, Hans Junkermannal. Stoiz zene. Ragyogó kiállítás.

— 26 évi szolgálat után bocsájtotta el zsidó munkásait a grodnói állami dohánygyár. Varsó. Dr. Rosmarin zsidó parlamenti képviselő tette szóvá a legutóbbi sejmülésen azokat az anomáliákat, amelyeket a zsidó munkásokkal az állami dohányjövődék elkövet. Tényekkel igazolta, hogy míg néhány évvel ezelőtt a dohányjövődék munkásai túlnyomó számban zsidók voltak, addig az utóbbi időben ezrével bocsájtták el az állami dohánygyárakból a zsidó munkásokat. A grodnói dohánygyár, amely egykor kizárólag zsidó munkásokat foglalkoztatott, az utóbbi évek során majdnem minden munkását elbocsájttotta. Az elmúlt héten azonban olyan 11 zsidó munkásnak mondott fel, akik közül mindegyik 26 éve áll már a dohányjövődék szolgálatában. Dr. Rosmarin élesen támadta a dohányjövődéket és interpellációjára választ kért a munkaügyi minisztertől. A zsidó képviselő interpellációján azonban naprendre tért a sejm és senki sem válaszolt felszólalására.

— A huszti pénzügyigazgatóság adótarozásért önmegtartózkodásra ítéli a huszti zsidókat.

Huszti. A pénzügyigazgatóság adótarozásért lefoglaltatta s lepecsétellette a huszti mikvét s így a huszti zsidónők napok óta nem használhatják a rituális fürdőt. A végrehajtók drákói eljárása érthető felháborodást keltett, annál is inkább, mert az új végrehajtási törvény világosan kimondja, hogy kegyeleti és szertartási tárgyak le nem foglalhatók, már pedig a rituális fürdő kétségtelenül vallásszertartási intézmény. Ha ez így megy tovább, úgy maholnap lefoglalják a templomokat s lepecsételik a frigszerekeket is!

— Megszüntette a lengyel kormány az egyetlen zsidó tanítóképző intézetet.

Varsó. — A folyó iskolaév kezdetével nyílt meg Varsóban a hitközség által létesített tanítóképző, amely az egyetlen ilyen intézete volt a lengyel zsidóságnak. A hitközség igyekezett mindenben megfelelni a közoktatásügyi minisztérium rendelkezéseinek és működését is a legkifogástalanabb módon folytatta. Mindezek dacára az elmúlt napokban átirat érkezett a tanügyi intézet igazgatóságához, amelyben a miniszter közli, hogy megvonja a tanítóképzőtől a nyilvánossági jogot, amelyre az szolgál indokolásul, hogy más hasonló intézményeket is vagy teljesen megszüntetett a kormány, vagy erős megszorításokkal korlátozza működésüket. A kormány még azzal indokolja intézkedését, hogy a hitközség intézetében végzett tanerők az intellektuelek nagyarányu munkanélküliségére való tekintettel, semmiképp sem tudnak elhelyezkedni. Ezért a kormány maga is megszünteti egyes tanítóképző intézeteit.

E menorák Harang
Z gyertyafartók, védjegy!
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegyszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacumul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Jön a Messiás

A vilnai gaon vezeklést fogadott és mint kéregető járt városról városra. Egyszer az uton találkozott egy koccsival. A zsidó kocsis lát egy szegény gyalogló zsidót, megszólítja, üljön föl a kocsjára. Mikor meleg lett a nap, a gaon leveletette felsőkabátját és ült a taliszban és tefilinben, és tanulásba mélyedt, amint szokta. Nemsokára megszólalt a kocsis:

— Szeretnék egy kicsit aludni. Talán helyet cserélhetnék, üljön ide a bakra, itt az ostor, a lovak úgy ismerik az utat, mint az Asréjovvét, nem kell a vezetősükhöz tudomány.

A gaon nem ellenkezett. Szívesen élt az alkalommal, hogy testi munkával is tehet jót egy fáradt embernek. A kocsis pedig lefeküdt a kocsis belsejébe és elaludt. Így vonultak be a város határába. Itt szembe jött egy zsidó, aki felismerte a vilnai gaont, megdöbbenve szaladt vissza a városkába és uccán-téren kiabálni kezdett: „Jön a Messiás!” „Jön a Messiás!”

— Mi történt? — kérdik csodálkozva. Talán megbolondult. A hírnök pedig lelken-dezve magyarázza:

— Saját szememmel láttam a vilnai gaont taliszban és tefilinben a bakon ülni, a lovakat hajtani, hát ki ülhet a koccsiban, ha nem a Messiás?!

Az egész község kiszaladt a határba. Látják, hogy csakugyan igaz, amit a hírnök mondott: Dobogó szívvvel közeledtek a kocsihoz és ott megpillantották városkájuk egyik koccsisát, amint édesen alszik és horkol.

Reb Meir-bal-nész veje

A ropsíci Rabbí Naftali szerette a tréfát. Egyszer hallotta, hogy nem messze Lublintól van egy korcsmáros, irástudatlan és fukar, csak a csodatevő Rabbí Meir-bal-nész perselybe szokott bőven bedobni, azonban ezt sem adja oda senkinek, hanem várja, míg egyszer Rabbí Meir maga eljön érte. R. Naftali megbeszélte néhány fiatalemberrel, utazzanak a korcsmáros felé és jelentsék neki, hogy a csodatevő R. Meir veje erre utazik, hívja meg vendégül. A korcsmáros örömmel tett eleget a kívánságnak. Nemsokára megérkezett R. Naftali kíséretével. A korcsmáros bőségesen megvendégelte. Azután alázatosan szólt:

— Rabbí, Irael szentje, évek óta gyűjtöm a R. Meir-bal-nész persely pénzt és a R. Meir nem jött el érte. Most, hogy vendégül láthatom a vejét, nagyon kérem, fogadja el tőlem a pénzt, és adja át apósának.

R. Naftali átvette a pénzt, egy egész süveg tele ezüstöt és aranyat, aztán Lublinból elküldte a Szentföldre.

Könyü Berlinben zenészeknek lenni

Berlinben egy bérház udvarában játszódik le az alábbi jelenet. Egy utcai zenész jelenik meg és elkezd játszani. Először a hitlerista indulót játssza, mire a hatodik emeleten kinyílik az ablak és valaki ledob egy pénzdarabot. Azután a zenész a német császári indulót játssza. Heil dir im Siegeskranz. Az első emeleten kihajol egy hölgy és ledob egy 2 márkást. Azután a trombitás elkezd egy szocialista indulót játszani, mire az 5. emeleten egy ablak nyílik meg és néhány pfenning hull le az udvarra. Végül a Moauz cur jesuoszit kezdi el játszani, mire a 4. emeleten 12 ablak nyílik meg és mindenki egy-egy jótékony adományt dob le az udvarra...

Goldmann Bernát

orth, kóser vendéglője

Prága

II. Truharska 10 II. emelet.

Az összes szlovákiai orth. rabbik hechserevel